

Európa
a polgárokért

Európa a polgárokért
Hogyan vehetünk részt aktívan
Európa közös építésében?
Mozaik magyar koordinálású projektekről

2016

Europe for Citizens
How Can We Take Part Actively
in Creating Europe Together?
A Compilation of Projects from Hungary

Szerkesztő: Frank Nóra
Olvasószerkesztő: Győrpál Zsuzsanna
Fordította: Födő Sándor
Kiadványszerkesztő: Vilimi Kata
Kiadja: Tempus Közalapítvány
A kiadásért felel: Tordai Péter, igazgató
Nyomdai kivitelezés: Komáromi Nyomda, 2016

Kiadványunk megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma
és az Európai Bizottság támogatta.
A kiadványban megjelentek nem szükségszerűen tükrözik
az Európai Bizottság álláspontját.

ISBN 978-615-5319-29-7

További információ:
europaapolgarokert.hu
eacea.ec.europa.eu/citizenship/index_en.php
email: europaapolgarokert@tpf.hu
telefon: 06 1 • 237 • 1300
 europa.a.polgarokert

Tempus Közalapítvány
1071 Budapest, Kéthly Anna tér 1.
infóvonal: 061 • 237 • 1320
e-mail: info@tpf.hu
www.tka.hu

ELŐSZÓ

Magyarország továbbra is a legsikeresebb pályázók közé tartozik az Európa a polgárokért programban, hasonlóan az előző évekhez.

Ebben a kiadványban bemutatunk néhány támogatott magyar projektet, hogy ezzel érzékeltesük, mennyire sokoldalú munka zajlik a programban. Valamennyi pályázati kategóriából válogattunk, így található a könyvben írás európai emlékezet, testvérvárosi találkozók, városok hálózatai és civil társadalmi projektekről is. A bemutatkozó pályázatok témáik és tevékenységeik tekintetében is nagyon változatosak; konferencia, alternatív tábor és filmfesztivál is van a megvalósult rendezvények között.

Reméljük, hogy az itt bemutatott projektek hatására még többen kapnak kedvet ötleteik megvalósításához az Európa a polgárokért programban.

FOREWORD

Hungary is still one of the most successful countries in the Europe for Citizens Programme, similarly to the previous years.

In this booklet we present some granted Hungarian projects to show what a colourful work is done in the programme. We selected from all categories; thus, articles about European remembrance, town twinning, network of towns, and a civil society project can also be found in the booklet. These projects are very variable regarding their topics and implemented activities; a film festival, conferences, and alternative camps were also organised.

We hope that due to the presented projects here, more people will apply to implement their ideas within the Europe for Citizens programme.

HÉTKÖZNAPOK A VASFÜGGÖNY MÖGÖTT

Ahogy a millenniumi nemzedék látja

NEMZETI EMLÉKEZET BIZOTTSÁGÁNAK
HIVATALA

Behind Iron Curtains

európai emlékezet

2015

A kommunizmus és a szocializmus történelmét elevenítették fel négy közép-európai ország diákjai saját filmjük elkészítésével. A Behind Iron Curtains projekt az interaktív ismeretszerzés és a szabad alkotás összekötésével ösztönözte a középiskolásokat egy számukra már csak a történelemlapokról ismerős korszak alapos feltérképezésére. A projekttel kapcsolatos kérdéseinkre Szári Norbert, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága kutatója, projektvezető válaszolt.

Miért hozta létre a Nemzeti Emlékezet Bizottsága a Behind Iron Curtains projektet?

A második világháború utáni periódust, a kommunizmust és a szocializmust akartuk jobban megismertetni az ifjabb generációkkal, a középiskolát és az egyetem első pár évét végző fiatalokkal. Ezt interaktív módon, a diákokat bevonva és alkotó

közreműködésre ösztönözve szerettük volna megoldani.

A résztvevők egy workshop keretében kaptak információkat, amelyeket a saját ismereteikkel, kutatásaikkal vagy esetleg családi beszélgetések során elhangzottakkal egészítettek ki. Majd történelemtanárok felügyelete mellett olyan filmeket készítettek, amelyekben összehasonlítják a mostani hétköznapokat az akkoriakkal.

A filmeknek a mindennapi élet volt a témája. Ezen kívül milyen koncepció mentén készültek?

Szabad kezet kaptak a gyerekek. Adtunk persze témákat, mint például az utazás, a szabadidő eltöltése, a média helyzete – de igazából rájuk volt bízva, miként dolgozzák fel az őket leginkább érdeklő kérdéseket és mit választanak viszonyítási pontnak. Éppen attól volt izgalmas, hogy nem egy elvart eredményt akartunk viszontlátni, hanem segíteni nekik abban, hogy megmutassák, ők hogyan látják az 1946 utáni évtizedeket.

A projekt nemzetközi együttműködésben valósult meg. Kik vettek részt benne?

Négy közép-európai országnak a témához

értő szervezetei: a Román Tudományos Akadémia szociológiai intézete, egy magán-egyetem a lengyel Łódźból, a Post Bellum civil szervezet Csehországból, és projektvezetőként a Nemzeti Emlékezet Bizottsága. A műhelyfoglalkozásokon Magyarországon hatvan diák vett részt, és összesen 24 film készült valamennyi partnerországban.

A négy ország közötti kapcsolat miben nyilvánult meg?

A diákok ugyanabban a folyamatban vettek részt mindenhol, a helyi szervezésű workshopokat követően kisfilmeket készítettek, majd a projekt záró eseményeként itt, Budapesten találkoztunk egy diákkonferencia és filmfesztivál keretében. Az együttműködés fontos dimenziója volt, hogy a workshopokon minden országból szerepelt egy vendégelőadó.

A diákok a régió más országainak történelmével is megismerkedtek?

Igen, az is lényeges szempont volt, hogy rávilágítsunk: van sok közös szál a közép-európai térség közelmúltbeli történetében, amit érdemes felfedezni. Tulajdonképpen az is egy célja volt a projektnek, hogy megmutassuk, ebben az időszakban mi az, ami

EVERYDAY LIFE BEHIND THE IRON CURTAIN

As seen by the Millennial generation

Students from four Central-European countries revived the history of communism and socialism through making their own movies. The 'Behind Iron Curtains' project combined interactive learning and free creative work to encourage secondary school students to study closely an era which they had only known from the pages of history books. Project Leader Norbert Szári, researcher of the Committee of National Remembrance answered our questions about the project.

Why did the Committee of National Remembrance launch the Behind Iron Curtains project?

We wanted the younger generations, secondary school and university students, to know more about the period following World War II, that is, communism and socialism. We sought to do it in an interactive manner, by involving students and encouraging them to contribute to the creative work. The participants were given some information at a workshop, which they needed to complete with their own knowledge, research or perhaps what they had heard from their families. Then, under

the supervision of history teachers, they made a movie in which they compared everyday life today and then.

The movies focused on everyday life. What other concepts did they rely on?

The children were given a free hand. Of course, we gave them topics such as travelling, leisure time or the situation of the media, but it was really up to them how they tackled the issues they were most interested in and what they chose for a point of reference. What made it all exciting was the very fact that we didn't want to see an expected outcome but help them show how they saw the decades that followed 1946.

The project was implemented in an international partnership. Who were your partners?

Competent organisations from four Central-European countries: the Institute of Sociology of the Romanian Academy of Sciences, a private university from Łódź, Poland, an NGO, 'Post Bellum' from the Czech Republic, and the Committee of National Remembrance as the project leader. The workshops in Hungary were attended by sixty students, and altogether 24 movies were made in the partner countries.

European
remembrance

How did the relationship between the four countries manifest itself?

The students were involved in the same process everywhere; the workshops, organised locally, were followed by making short movies, and then we all met in Budapest, at a student conference and film festival as the closing acts of the project. An important dimension of the cooperation was that the workshops featured a guest lecturer from each country.

Did the students also learn about the history of other countries in the region?

Yes, it was also important for us to show them that we had a lot in common in the recent history of the Central-European region worth discovering. In fact, one of the project's goals was to present the similarities among the neighbours within the communist and socialist systems of the era.

How could Hungarian participants apply?

We contacted vocational schools because we were looking for children for whom film making was, to some extent, already a

nagyon hasonló volt a kommunizmus és a szocializmus rendszerein belül, a szomszédok között.

Hogyan jelentkezhettek a magyar résztvevők a projektbe?

Szakiskolákkal vettük fel a kapcsolatot, mert olyan gyerekeket kerestünk, akiknek a filmezés valamilyen szinten már beépült a mindennapjaikba. Hazai partnerünk a budapesti Szent László Gimnázium volt, ők bonyolították le a projekt technikai részét. Elsősorban a kőbányai iskola diákjai készítettek etűdöket, de ha bárki akart még csatlakozni, megtehetette, mert nyílt volt a jelentkezés. Technikai oldalról bármivel lehetett filmeket készíteni, nem voltak megkötések, hogy minél egyszerűbbé tegyük a diákok dolgát, így használhatták akár a mobiltelefonjukat is.

A projektet egy filmfesztivál zárta le, ez hogyan zajlott?

Budapesten, a Puskin moziban volt a projekt záró eseménye, itt láttuk vendégül a regionális partnereket is. Csaknem ötszázan vettek részt az eseményen, diákok a tanáraikkal. Minden országból választottunk egy, a korszakról szóló nagyjátékfilmet, és szerveztünk egy ahhoz kapcsolódó beszélgetést. Bemutattuk az összes diákfilmet, amelyek közül a három legjobb elismerésben részesült, illetve egy különdíjat is kiosztott a szakmai zsűri. A filmes programot kiegészítette egy korabeli hangulatokat megidéző, szintén négy országra kiterjedő fotókiállítás,

az estét pedig könnyűzenei koncert zárta.

A díjazott filmek milyen témákat jártak körül? Mit tartottak a diákok a legérdekeesebbnek?

Hosszú korszakról van szó, és a filmek tartalmi – műfaji spektruma is igen tág volt. A díjazottak közül kettő, egy lengyel és egy magyar film fiktív történetet dolgozott fel, inkább egy hangulatot adott vissza egy elképzelt esemény révén. Ezek az alkotások a korszak jellemző vonásait idézték fel. A román filmek inkább dokumentarista irányba mentek el. Ők konkrét témákat dolgoztak fel, a kényszermunkatábor volt az egyik, a másik pedig egy román állami ünnep a kommunista korszakból. Ez abszurd módon augusztus 23-a, a román átállás – vagy kiugrás – napja, ami egybeesik a Molotov-Ribbentrop-paktum megkötésének időpontjával.

A második világháborút követő fél évszázadból melyik időszak volt az, ami leginkább megérintette a fiatalokat?

Nem a rendszer utolsó évtizedére, a nyolcvanas évekre koncentráltak. Inkább az első időszakból merítettek ihletet, az ötvenes-hatvanas évekből, amikor az elnyomás még csúcsra járt. De voltak olyan filmek is, amelyek az egész korszakon átíveltek és megpróbálták egy fejlődési görbét bemutatni.

Mekkora szerep jutott a családi történeteknek?

Voltak családi történetek, például egy magyar film, ami egy unoka és a nagymama

viszonyán keresztül közelítette meg a múltat. Voltak olyan filmek is, amelyek nem a szocializmus alatt játszódtak, hanem éppen annak a meghaladását próbálták megragadni, például egy generációs szakadék problémája révén. Ebből a szempontból is igen változatos eredményt hozott, ahogyan a diákok összedolgozták a tudásanyagukat és a saját tapasztalataikat.

Mi a projekt legfontosabb eredménye Ön szerint?

A részt vevő diákok sokkal mélyebb tudásra tettek szert, mintha csak egy előadást hallgattak volna meg, mert aktívan részt vettek a tudásanyag megszerzésében és feldolgozásában, utána pedig még azzal is foglalkoztak, hogy ezt egy filmes alkotásba sűrítsék bele. Tulajdonképpen a saját erőfeszítésük árán alakítottak ki egy véleményt vagy képet az 1946 utáni korszakról. Ez egy rendkívül fontos történelmi időszak, aminek ismerete elengedhetetlen a mai folyamatok megértéséhez.

Másképpen dolgozta fel a témát egy lengyel, egy magyar, egy román vagy egy cseh diák?

Érdekes, hogy a filmes megoldások között nem született olyan, ami nagyon kilógott volna a sorból. Eredeti megközelítésekkel persze találkoztunk, de azt lehet mondani, hogy többé-kevésbé egy irányba mutatott mindegyik. Ahogyan a régi hétköznapiak is hasonlóak voltak, a feldolgozásukhoz fűződő mai élmények is hasonlóak. •

common activity. Our domestic partner was Szent László Secondary Grammar School; they implemented the technical part of the project. The etudes were mainly prepared by the students of the Kőbánya school, but anyone who wanted to join could do so, because application was open. In order to make it as easy for the students as possible, they were allowed to use any technologies, without restriction to make the movies, so they could as well use their mobiles.

The project was closed by a film festival; how did that go?

The closing event of the project was held at Puskin Cinema, Budapest, where our regional partners were invited, too. The event was attended by nearly five hundred people, students with their teachers. We chose a feature film about the era from each country, and organised talks around them. We presented all the student movies, the three best of which were given recognition, and a special award was also presented by the professional jury. The movie programme was completed by a photo exhibition evoking contemporary moods from four countries, and the evening was closed by a pop concert.

What topics did the award-winning movies discuss? What issues interested the students most?

It's a long period, and the spectrum of the movies in terms of content and genre was quite wide. Two out the award-winning

works – a Polish and a Hungarian movie – adapted a fictitious story, serving more to reflect an atmosphere through an imaginary event. These movies presented the characteristic features of the era. The Romanian movies took a more documentary approach. They adapted concrete topics, one being a labour camp and the other a Romanian state celebration from the communist era. Absurdly, it is 23 August, the day of Romania's switching sides in World War II, which coincides with the date of the Molotov-Ribbentrop pact.

Of the half a century following World War II, which was the period that inspired the students most?

They didn't concentrate on the last decade of the regime, the 80's. Instead, they drew inspiration from the first period, the 50's and 60's, when oppression was at its height. But there were also movies which overarched the entire era and tried to present a progress curve.

How much emphasis were family stories given?

There were some family stories; a Hungarian movie, for example, which approached the past through the relationship between a grandson and his grandma. There were also some which weren't happening during socialism but, tried, on the contrary, to present its aftermath through, for example, the difficulties of a generation gap. The way students combined their knowledge and

their own experiences has produced very varied results from this point of view, as well.

What do you think the most important achievement of the project was?

The participating students gained a much deeper knowledge than they would have by just listening to a lecture, because they were actively involved in obtaining and processing the information, and then they needed to put even more effort into it by summarising it all in a movie. In fact, they developed an opinion or image of the era that followed 1946 through their own efforts. It's an extremely important historical period which you need to know in order to understand the current processes.

Did the Polish, Hungarian, Romanian and Czech students apply different approaches?

Interestingly, there wasn't one single solution among the movies which was very different from the others. Of course, we saw some original approaches, but we can say that more or less all of them followed the same direction. Such as everyday life in the old days was similar everywhere, today's experiences used to present it are similar, too. •

Interview: MÓNKA FÖLDVÁRY

2 KÖZÉPPONTBAN: AZ EURÓPAI UNIÓ JÖVŐJE

REPUBLIKON TUDOMÁNYOS,
OKTATÁSI ÉS KUTATÁSI ALAPÍTVÁNY
European Citizen Initiative to Combat
Political Extremism and Euroscepticism
civil társadalmi projekt
2015

A Republikon Alapítvány már több projektet is megvalósított az Európa a polgárokért programban. Legutóbb a politikai szélsőségek és az euroszepticismus elleni küzdelem kérdéseit vizsgálták. Az uniós program társfinanszírozásával megvalósult projektben kutatással, tanulmányok készítésével és tanácskozások keretében járták körül az Európai Uniót érintő legfontosabb kérdéseket. Erről beszélt Mikecz Dániel, az alapítvány munkatársa.

Mi volt a projektjük célja?

Az európai integráció szempontjából különös jelentősége van annak, ha tisztában vagyunk azzal, hogy milyen szociológiai tényezők alakítják az unióhoz való hozzáállást. Ebben a projektben kutatások, hazai és

külföldi konferenciák és kulturális rendezvények segítségével vizsgáltuk az európai társadalom Európai Unióval kapcsolatos hozzáállását, a szélsőségek erősödését, valamint igyekeztünk erősíteni az állampolgárok demokratikus tudatosságát és alapvető európai értékek iránti elköteleződését. További célunk volt, hogy a hazai és az európai közvélemény figyelmét felhívjuk az Európai Unió sikereire és minden tagország számára nyújtott előnyeire. Szerettük volna hangsúlyozni, hogy az EU működésének hatékonyabbá tétele és a kihívásokkal való megküzdés elképzelhetetlen az állampolgárok széles körű tájékoztatása és európai ügyekbe történő aktívabb bevonása nélkül.

Milyen események, tevékenységek valósultak meg a projektben?

A projekt kezdeti, kutatási fázisában pontos képet kaphattunk az európai polgárok

attitűdjéről az integrációt illetően. Ezeket le tudtuk bontani demográfiai jellemzők szerint. A disszeminációs fázisban Magyarországon, Lengyelországban, Csehországban, Szlovákiában és Romániában tartottuk rendezvényeket 2016 nyaráig bezárólag, 10 nemzetközi partnerünk, valamint hazai és külföldi politikusok, szakértők, elemzők, civil és ifjúsági szervezetek és aktivisták, újságírók, véleményformálók és az érdeklődő állampolgárok bevonásával.

Milyen újszerű elemeket, módszereket ismertek meg vagy használtak?

A projekt újdonsága, hogy a szokásos EU-ellenes, illetve EU-párti felosztás helyett új kategóriákat vezettünk be. Ezek az euroszeptikusok, a mérsékelt EU-támogatók és a föderalisták. Nagyon fontos ugyanis, hogy az integráció irányával való egyet nem értés nem tesz valakit

FOCUSING ON THE FUTURE OF THE EUROPEAN UNION

Republikon Foundation has already implemented a number of projects under the *Europe for Citizens* programme. Last time they addressed the issue of fighting against political extremes and Euroscepticism. The project was co-funded by the EU programme, and it focused on major issues affecting the EU through research, studies and discussions. On behalf of the Foundation, Dániel Mikecz told us about the project.

What was the goal of your project?

From the point of view of European integration, it's particularly important to be aware of the sociological factors which shape the attitudes towards the EU. In this project, we relied on research, domestic and foreign conferences and cultural events to study the European society's attitude towards the EU, the strengthening of extremes, and we also sought to enhance citizens' democratic awareness and commitment to fundamental European values. Another

goal was to call the attention of the domestic and European public opinion to the achievements of the European Union and the benefits enjoyed by each member state. We wanted to emphasise that, in order to make the EU's operation more effective and overcome the challenges, citizens must be widely informed and more actively involved in European affairs.

What events and activities were implemented in the project?

In the initial, research stage of the project, we got a clear picture of European citizens' attitudes towards integration. We could break these attitudes down by demographic features. In the dissemination stage, we organised events in Hungary, Poland, the Czech Republic, Slovakia and Romania until summer 2016, with the involvement of 10 international partners, as well as Hungarian and foreign politicians, experts, analysts, civil and youth organisations and activists, journalists, opinion-shapers and citizens who were interested.

What new elements and methods did you learn about or use?

A new feature of the project was that, instead of the common anti-EU and pro-EU distinction, we introduced new categories. They were Eurosceptics, moderate EU-supporters and federalists, because it's very important that disagreement about the direction of integration will not necessarily make you an Eurosceptic. With European politics having become domestic – mainly due to the Greek debt-crisis and the migrant crisis –, opinions about European affairs have become much more pluralistic. The significance of the new categories, therefore, lies in that they can indicate the political preferences of European citizens in a more sophisticated manner.

What are the most important achievements of the project?

The research was conducted back in 2013, the findings of which indicated that at that time, the opinions about the EU were well-balanced, with 31 percent of Europeans holding federalist views, 32 percent being Eurosceptic and 37 percent moderate

euroszkeptikussá. Azzal, hogy az európai politika belpolitikává vált – elsősorban a görög adósságválság és a menekültválság kapcsán –, sokkal plurálisabbak is lettek a vélemények az európai ügyekben. Az új kategóriák jelentősége tehát az, hogy kifinomultabban tudja jelezni az európai polgárok politikai preferenciáit.

Melyek a projekt legfontosabb eredményei?

Még 2013-ban végeztük el a kutatást, amelynek eredményi szerint akkor kiegyensúlyozott volt az Unió megítélése, hiszen az európaiak 31 százaléka vallott föderalista nézeteket, 32 százaléuk euroszeptikus volt, míg 37 százaléuk mérsékelt EU-támogató. Fontos tudni, hogy a projekt indulásakor még más kihívásokkal küzdött Európa, nem voltak olyan erősek az euroszeptikus pártok, mint manapság (elég, ha csak a Brexitre, a brit kilépésre gondolunk). Az adatok további bontásban megmutatták az egyes országok közötti különbségeket, amelyek korántsem aszerint alakultak, hogy régi vagy új, illetve nagy vagy kicsi tagállamokról volt-e szó. Csehország például az Egyesült Királysághoz hasonlóan erősen euroszeptikus volt, míg Németország, Románia és Magyarország ezzel szemben az integrációt támogatta.

A hétköznapiakban hogyan használhatóak ezek az eredmények?

Az Európai Unió csak akkor lehet sikeres, ha kialakul olyan párbeszéd az integráció

jövőjéről, ami nem feszíti szét annak kerekeit. Az általunk remélt változás az lenne, ha a szkeptikusok és a szoros föderációt támogatók sem éreznék úgy, hogy a véleményük tabu. Ez csupán az uniót bűnbakká tévő szélsőséges erők és a dezintegrációban, a gyenge Európában érdekeltek célja lehet.

Mit adott az együttműködés a résztvevőknek?

A legfontosabb számunkra az volt, hogy régióink négy tagországával, így Lengyelország, Csehország, Szlovákia és Románia civil szervezeteivel és tudományos műhelyeivel működhattunk együtt. Példaértékű volt ez a projekt abban az értelemben, hogy ezeknek a posztkommunista országoknak a szervezetei autonóm módon vitathattak meg európai ügyeket. Ilyen esetekben természetesen előkerülnek olyan speciális témák, kihívások, amelyek ezeket az országokat érintik. Lehetőség nyílik arra, hogy az országainkat összekötő közös múlt és a hasonló strukturális helyzet alapján értékeljük az EU-ban betöltött szerepünket. Arra is módunk volt továbbá, hogy az egyes országok közötti különbségeket megvitassuk.

Várható-e a projekt folytatása?

A projekt során több partnerrel kerültünk szoros munkakapcsolatba. Figyelembe véve a közelmúlt európai eseményeit, komoly szándékunk a projekt folytatása az Európa a Polgárokért vagy más program keretében. •

ANDÓ PATRIK

EU-supporters. It's important to note that at the time of project launch, Europe was facing different challenges, and Eurosceptic parties weren't as strong as these days (just think of the British exit, or 'Brexit'). In further breakdown, the figures showed the differences between the individual countries, which didn't depend on whether these Member States were old or new, big or small. The Czech Republic, for example, similarly to the UK, was rather Eurosceptic, whereas Germany, Romania and Hungary supported integration.

How can you use these results in everyday life?

The European Union can only be successful if we can launch a dialogue on the future of integration which doesn't go beyond its limits. The change we hope for would be if sceptics and the supporters of a close federation didn't feel that their opinions were a taboo. It can only be the goal of extremist powers putting the blame on the

EU and those interested in disintegration and a weak Europe.

What did the partnership give to the participants?

The most important thing for us was that we could cooperate with civil organisations and scientific workshops of four member states in our region, that is, Poland, the Czech Republic, Slovakia and Romania. This project was exemplary in the sense that the organisations of these post-communist countries could discuss European issues autonomously. Of course, on these occasions special issues and challenges which affect these countries are also brought up. The project also allowed us to assess our roles within the EU based on a common past which connects our countries, as well as on our similar structural situations. We also had a chance to discuss the differences between the individual countries.

Are you planning to continue the project?

During the project, we developed close working relationships with a number of partners. Taking into account the recent events in Europe, we have a serious intent to continue the project under the *Europe for Citizens* or some other programme. •

Interview: PATRIK ANDÓ

KÖZÖS GONDOLKODÁS NYOLC ORSZÁGBAN

BÉKÉS VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
EDGE ALONG – Networking Communities
Analyzing Citizens' Initiative
Along the European Democracy

városok hálózatai

2015

Békés városa testvértelepüléseivel és partnervárosaival összefogva valósítja meg projektjét az Európa a polgárokért programban. Céljuk az európai polgári kezdeményezés lehetőségeinek és folyamatainak bemutatása a résztvevő országok állampolgárai számára. A tíz partner együttműködésével megvalósuló projektben az európai ügyekben való aktív részvétel fontosságára szeretnék felhívni a figyelmet.

A NYERTES PÁLYÁZAT

A résztvevő partnerek öt helyszínen, öt témában tartanak értekezleteket 2016 márciusától egy éven keresztül egy konferenciasorozat keretében, amelyből két találkozó, a nyitó és záró rendezvények megszervezését Békés városa vállalta magára. A programsorozat nyitó eseményét a Madzagfalvi Napok egyik kísérő rendezvényeként valósították meg Békésen, ahol fő témaként az euró-

TALÁLKOZÓK KELET-EURÓPA-SZERTE

Ősszel a békési nyitórendezvényt követően, a szerb Mohol, valamint a lengyel Myszków, télen pedig az erdélyi Gyergyószentmiklós (ez utóbbi kettő Békés testvértelepülései) adnak otthont a szakemberek találkozásának, majd a programsorozat lezárása következik, ismét Békés városában.

A tematikus konferenciasorozat horizontális kérdésekkel indult, majd bemutatta az Európai Bizottságnál történő regisztráció menetét. Ezt követően az online adatkérés és a tagállami igazolás lesz a téma, valamint a támogatói nyilatkozatok gyűjtésének menete. Végül arról is szó esik, hogyan lehet egy európai polgári kezdeményezést sikeresen benyújtani, illetve hogy jut el egy kérdés az Európai Parlament elé meghallgatásra, és miként kapják meg a szervezők az Európai Bizottság választát.

A pályázatban megjelölt 10 résztvevő partner 8 országot képvisel, így Magyarország, Románia, Lengyelország, Szlovákia, Szerbia, Finnország, Horvátország valamint Bosznia és Hercegovina a projektben érintett civil szervezetek vesznek részt Békés Város Önkormányzatával együtt.

JOINT THINKING IN EIGHT COUNTRIES

The town of Békés is implementing its project under the *Europe for Citizens* programme in cooperation with its twinned towns and partner towns. They seek to present the opportunities and processes of the European Citizens' Initiative to the citizens of the countries involved. The project, implemented with the involvement of ten partners, seeks to call the attention to the importance of active participation in European affairs.

THE WINNING PROGRAMME

The partners involved will hold meetings at five venues, discussing five topics from March 2016 for a year at a series of conferences, of which the town of Békés undertook to organise two meetings, the opening and the closing event. The opening event of the programme series was held in Békés, as an accompanying event of 'Madzagfalva Days', where the participants discussed the opportunities of the European Citizens' Initiative as the main topic. The conference was meant to provide a platform for citizens to have a direct say in EU policies.

One of the organisers' goals was to call people's attention to the fact that – both in Hungary and the partner towns – citizens can be more than mere passive participants of the European Union; they can be active citizens, actively contributing to politics, and thus have a say in shaping their own environment and town. The programme addressed maintaining the existing twinning relationships and developing a new twin town network. The regular meetings of the participating partners allow closer relationships, and therefore the local governments and civil organisations will be able to cooperate in a number of areas in the future, while the meetings also provide an opportunity to make new acquaintances and friends.

MEETINGS ALL AROUND EASTERN EUROPE

In the autumn, following the opening event in Békés, Mohol (Serbia) and Myszków (Poland) and then in the winter, Gyergyószentmiklós (Transylvania) (these latter two as the twinned towns of Békés) will host the meeting of the professionals, and the programme series will be closed in the town of Békés again.

The thematic conference series began with horizontal issues, and then it went on to present the process of registration at the European Commission. The next topics will be online data collection, attestation by the Member States and the process of collecting statements of support. Finally, the participants will also learn how to submit a European Citizens' Initiative successfully, how a question reaches the European Parliament for hearing, and how the organisers receive a reply from the European Commission.

The 10 participating partners indicated in the programme application represent 8 countries, which means that, besides the Municipality of Békés, the project involves civil organisations from Hungary, Romania, Poland, Slovakia, Serbia, Finland, Croatia, as well as Bosnia and Herzegovina.

MI AZ AZ EURÓPAI POLGÁRI KEZDEMÉNYEZÉS?

- Az európai polgári kezdeményezés jogalkotási javaslat előterjesztésére kéri az Európai Bizottságot olyan ügyekben, amelyekkel kapcsolatban az Unió hatáskörébe tartozik a jogszabályok alkotása. Ilyen terület például a mezőgazdaság, a közlekedés vagy a közegészségügy.
- A polgári kezdeményezést a 28 uniós tagország közül legalább 7-ből származó, legkevesebb 1 millió uniós polgárnak kell támogatnia.
- A 7 tagállam mindegyikében össze kell gyűjteni a minimálisan szükséges számú aláírást.

ÖSSZEKÖT MÚLT ÉS JELEN

„A Lisszaboni Szerződéssel hatályba lépő polgári kezdeményezés lehetővé teszi, hogy az uniós tagállamoknak legalább az egynegyedét képviselő egymillió polgár kérje az Európai Bizottságot, hogy a hatáskörébe eső területeken jogszabályra irányuló javaslatot tegyen” – magyarázza a kezdeményezés háttérét Izsó Gábor, Békés polgármestere. „Mivel a város határon túli testvérvárosait nem csupán múltjuk, de jelenük is összeköti, közös összefogással tehetnek lépéseket ezen a területen. A kölcsönös látogatások, egymás kultúráj-

nak, társadalmi helyzetének megismerése, a napi problémák megvitatása közös gondolkodásra készíti a résztvevőket, hiszen a volt KGST-országait foglalkoztató kérdések nagy egyezőséget mutatnak, így a jelenlegi stratégiájuk is egy irányt határozhat meg” – mondta a polgármester.

TOVÁBB BŐVÜLT A KAPCSOLATRENDSZER

Az elképzeléseknek megfelelően öt konferencián mutatják be az európai polgári kezdeményezés sikeres beindításának megszervezését, illetve annak menetét. A projekt eddigi eseményei magas szintű szakmai tartalommal valósultak meg, a résztvevők széles körű ismeretanyaggal gazdagodtak. A meglévő élénk testvérvárosi viszonyokon túl további együttműködő partnerekkel bővült Békés város kapcsolatrendszere. Elindultak az egyeztetések többek között a gazdaság, a kultúra és a sport vonatkozásában, és a polgármester reményei szerint ezeket konkrét, sikeres pályázatok is fogják követni a jövőben.

EREDMÉNYEK HOSSZÚ TÁVON

A projekt legfontosabb elérhető eredményeként Izsó Gábor a több száz főt elérő konferenciák és workshopok alkalmával az európai polgári kezdeményezésről megszerzhető ismereteket tartja. „A résztvevők megismerhetik a többi partner témához kapcsolódó tapasztalatát, illetve a felmerülő problémák lehetséges megoldásait” – tette hozzá. Az együttműködésben a résztvevők szorosabb kapcsolatot alakíthatnak ki a projektben részt vevő partnerekkel, ezáltal új, közös pályázati lehetőségek felkutatására is lehetőséget biztosítva. A polgári kezdeményezés ezek mellett lehetővé teszi a polgárok számára, hogy közvetlenül, új jogalkotási javaslatok előterjesztését tegyék meg a Bizottságnál. „Elmondható, hogy a projekt kapcsán szélesebb körű ismeretek és új információk birtokába jutnak a polgárok, amelyet saját érdekeik érvényesítésében tudnak kamatoztatni” – hangsúlyozta Békés polgármestere. A városnak a projekt keretében kialakított és elmélyített kapcsolatainak köszönhetően várhatóan újabb együttműködésekre lesz lehetősége a nemzetközi partnerekkel. •

ANDÓ PATRIK

WHAT IS THE EUROPEAN CITIZENS' INITIATIVE?

- The European Citizens' Initiative calls upon the European Commission to propose a legal act in matters in which the EU has law-making competence.
- The European Citizens' Initiative must be supported by at least 1 million EU citizens from at least 7 of the 28 EU Member States.
- In each of the 7 Member States, the minimum number of signatures required must be collected.
- European Citizens' Initiatives can be launched in any area which falls within the competences of the European Commission to propose legislation. Such areas include, for example, agriculture, transportation or public health.

CONNECTED BY THE PAST AND PRESENT

“The European Citizens' Initiative, introduced by the Lisbon Treaty, allows one million citizens representing at least one quarter of the EU member states to call on the European Commission to propose legislation in areas falling within its competences”, said Gábor Izsó, Mayor of Békés, explaining the background of the initiative. “Since the foreign twinned towns of Békés are not only connected by their past, but also by their present, they can take steps in this area by

joining forces. The mutual visits, learning about each other's cultures and social situation, as well as discussing daily issues encourage participants to think together, since the issues which are relevant to the ex-CMEA countries are highly similar, and therefore their current strategies can define the same direction, too”, the Mayor said.

AN EXPANDING NETWORK OF RELATIONS

According to the plans, the organisation and process of launching a successful European Citizens' Initiative will be presented at five conferences. The project events implemented so far included professional contents of high standards, and the participants gained extensive new knowledge. Besides the existing active twinning relations, the network of relationships of Békés has expanded with new partners. Discussions have been launched about economy, culture and sports, and the Mayor hopes they will be followed by actual, successful programmes in the future.

OUTCOMES IN THE LONG TERM

Gábor Izsó thinks the most important achievement of the project was the knowledge gained about the European Citizens' Initiative at the conferences and workshops which reached hundreds of

people. “The participants can learn about the other partners' experiences in the matter, as well as the potential solutions to the problems which arise”, he added. Those involved in the cooperation can build stronger relations with the project partners, which also gives them a chance to seek new funding opportunities together. The European Citizens' Initiative also allows citizens to call on the European Commission to initiate legislative proposals. “We can say that the project helps citizens to gain extensive knowledge and new information which they can benefit from by enforcing their interests”, the Mayor of Békés emphasised. Due to the relations built and reinforced during the project, the town can expect further partnerships in the future with its international partners. •

Interview: PATRIK ANDÓ

4 ÉSZREVÉTELNÜL VÁLTAK RÉSZESEIVÉ AZ ÉRZÉKENYÍTÉSNEK

Egyenlő esélyekkel Zuglóban és Európában

BUDAPEST XIV. KERÜLET ZUGLÓ ÖNKORMÁNYZATA
 „Egyenlő esélyekkel Zuglóban és Európában” – Helyi közösségi kezdeményezések a fogyatékosokkal élők és egészségesek együttélésének javítása, az integráció és a befogadás szintjének növelése érdekében a lakosság körében

testvérváros

2016
 „Az esélyegyenlőség nem arról szól, hogy kimondjuk: az emberek egyenlők. Sokszínűek és különbözőek vagyunk, mindenkinek a saját igényeinek megfelelő segítséget kell nyújtunk” – mondta Karácsony Gergely zuglói polgármester az Európa a polgárokért program keretében megvalósult rendezvény megnyitóján.

A projektben négy ország fogyatékos személyeivel foglalkozó szakemberei jutottak el Zuglóba, hogy tapasztalatokat cseréljenek az oktatás helyzetéről, a fogyatékkal élők munkavállalási lehetőségeiről és a vonatkozó európai uniós programokról.

Ezekről beszélgettünk Andrasek Rita, Budapest Főváros XIV. kerület Zuglói Polgármesteri Hivatal Pályázati Csoportjának csoportvezetőjével, és Kovács Orsolya pályázati referenssel.

Régi kapcsolat fűzi Zuglót a testvérvárosaihoz, ám most először fordult elő, hogy a fogyatékkal élők ügyében találkoztak az előljárók?

Az alapötletet az adta, hogy Zuglóban nagyon sok fogyatékkal élőket ellátó intézmény található. Itt működik a Vakok Általános Iskolája és Gimnáziuma, a Vakok Intézete, a Nagyothallók Általános Iskolája és Középiskolája, a Mozgásjavító Iskola, de dolgoznak nálunk országos mérőközpontok és számtalan civil szervezet is. Maga a kerület vezetése is elkötelezett a téma iránt.

Igen színes önkönlátogatási kör: cseh, lengyel, bolgár és román településekkel is tartják a kapcsolatot. Az ottani városvezetők mit szóltak az ötlethez?

Nagyon lelkesen jeleztek vissza, amikor megtudták, hogy a szokásos találkozóknál most először ilyen jellegű szakmai prog-

rammal bővülne. Természetesen mindenütt működnek olyan intézmények és szervezetek, amelyek ezzel a körrel foglalkoznak, így Opava, Racibórz, Veliko Tarnovo, Csíkcicsó és Alsórákos is örömmel elfogadta a meghívásunkat. Az érintett intézmények és civil szervezetek vezetői mellett ellátottak is érkeztek hozzánk.

Hatalmas szervezés előzheti meg azt, ha három napon át vendégül látnak nyolcvan embert. Mi volt a „menetrend”?

A pénteki konferenciát a Zuglói Civil Házban rendeztük – ez volt a szakmai programrész. Előadások, prezentációk zajlottak, melyek során minden város bemutatkozhatott. Majd délután felkerekedtünk, és zuglói intézményeket látogattunk meg. Ám annyi volt a megbeszélendő, hogy még ott is zajlottak előadások – egészen este nyolcig! Ezalatt a Civil Házban – zuglói civil

THEY GOT INVOLVED IN SENSITISATION UNAWARE With Equal Opportunities in Zugló and Europe

“Equal opportunity is not about declaring that people are equal. We are diverse and different; we must give everyone the kind of help they need”, said Gergely Karácsony, Mayor of Zugló, at the opening ceremony of the event organised under the Europe for Citizens programme.

In the project, professionals specialising in people with disabilities came to Zugló from four countries to exchange experience about the situation of education, the employment opportunities of people with disabilities and relevant EU programmes.

These were the topics we discussed with Rita Andrasek, Head of Applications Department at the Mayor’s Office, Zugló, and Orsolya Kovács applications officer.

Zugló has had a long-standing relationship with its twinned towns; however, it was the first time that the leaders had met to discuss matters related to people with disabilities.

The idea came from the fact that Zugló has a number of institutions for people with disabilities. The Primary and Secondary Grammar School for the Blind, the Institute for the Blind, the Primary and Secondary School for the Hard of Hearing, the School for Movement Improvement, as well as national measurement centres and a number of civil organisations are all located here. The leadership of the district is also committed to the issue.

Your town twinning relations are very diverse: you keep contact with towns in the Czech Republic, Poland, Bulgaria and Romania. What did the town leaders there think about your idea?

They responded very enthusiastically when they learnt that for the first time now our usual meeting would include such a special programme. Of course, there are institutions and organisations specialising

Town twinning

in this area everywhere, so Opava, Racibórz, Veliko Tarnovo, Csíkcicsó and Alsórákos also gladly accepted our invitation. Besides the leaders of the institutions and civil organisations concerned, people with disabilities were also invited.

Hosting 80 people for three days must have been preceded by careful planning and organisation. What was your schedule?

The conference on Friday was held at the Civil House of Zugló – that was the professional part of the programme. There were lectures and presentations, where each town had an opportunity to introduce themselves. Then, in the afternoon, we set off and visited various institutions in Zugló. However, we had so much to discuss that the talks continued even there – until 8 in the evening! Meanwhile, the programme at Civil House continued with an Equal Opportunity and Cultural Festival, organised by civil organisations of Zugló. A wheelchair dance group, a sight-

szervezetek szervezésében – Esélyegyenlőségi és Kulturális Fesztivállal folytatódott a program. Kerekesszékes tánccsoport, látássérült versmondó, artista bohócok és énekesek szórakoztatták a közönséget.

Volt mód arra is, hogy a résztvevők kötetlenül beszéljessenek?

Hogyne, a közös étkezéseknél és a séták során. A vendégek fokozatosan oldódtak fel, egyre többet és egyre bátrabban kérdeztek. A második nap nyitottabb volt: szeretjük volna a helyi lakosokat is bevonni, így a szakos Gasztrofesztiválhoz esélyegyenlőségi programokkal kapcsolódtunk. A főzőversenyeken túl számos érzékenyítő programot szerveztünk: volt például kerekesszékes akadálypálya, szájjal festés és egykezes tízórai készítés. Nagyon jó, ha az ember bele tudja képzelni magát a másik helyzetébe, ha olyan feladatokkal szembesül, amit a fogyatékkal élőknek minden nap el kell végezniük, csak sokkal nehezebb feltételek között. De látássérült masszöröket is igénybe lehetett venni: ennek természetesen nagy sikere volt.

Mennyire nyitottak a zuglóiak erre a témára? Az ilyen célzott programokon kívül van-e aktív kapcsolatuk a kerületben fogyatékkal élőkkel?

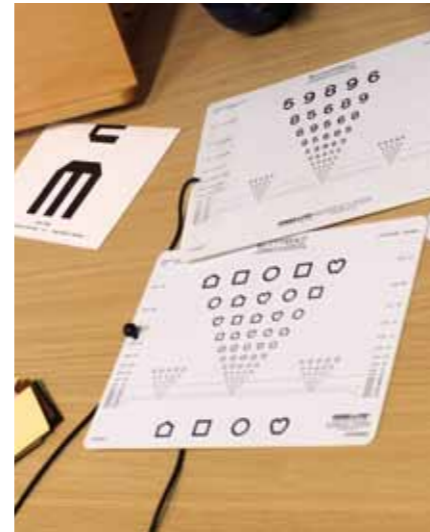
A kapcsolatteremtés nem megy magától. Mi azt valljuk, hogy a többségi társadalom képviselőinek, vagyis adott esetben nekünk kell erre „rásegíteni”. Hiszen bár működik nálunk az integráció (szokásos óvoda és iskola

fogad enyhén sérült kicsiket, akiket utazó tanárok segítenek), az ellátott gyerekek és fiatalok nagy része szegregált intézményben él vagy tanul, mert ott kapják meg a szükséges speciális fejlesztést jó körülmények között. Tény azonban, hogy ez kicsit „bezárja” őket, amit az intézmények sokféle külső programmal igyekeznek ellensúlyozni. Azt már megtanultuk, hogy ehhez mindig kell valamilyen izgalmas program, ami amúgy is vonzza őket. Ugyanezt az elgondolást alkalmaztuk a felnőttek esetében: tudtuk, hogy a Gasztrofesztiválra sokan kíváncsiak, így észrevétlenül váltak részeseivé az érzékenyítésnek is: nem tartották erőltetettnek a dolgot.

A konferencia milyen tapasztalatokkal járt? Vannak-e jelentős különbségek a részt vevő országok ellátórendszerében?

Az előadásokat három témakörre bontottuk: oktatás, foglalkoztatás és uniós

pályázatok. Azt láttuk, hogy az oktatási rendszer mindenütt jól szervezett: minden fogyatékkal élő gyermek hozzájut a számára szükséges tanulási lehetőséghez az óvodától kezdve a felsőoktatásig. Lehet szakmát tanulni, érettségizni, egyetemre

impaired reciter, acrobat clowns and singers entertained the audience.

Did the participants also have a chance to talk informally?

Of course, during the common meals and walks. The guests gradually warmed up and began to ask more questions, with more self-confidence. The second day was more open; we wanted to involve the local citizens, too, so we joined the usual Gastro Festival with equal opportunity programmes. Besides the cooking contests, we also organised a number of sensitisation programmes, such as a wheelchair obstacle course, mouth painting and one-handed snack-making. It's great when you can put

yourself in others' shoes, when you are faced with challenges which people with disabilities need to overcome day by day, only in much harder circumstances. But sight-impaired masseurs were also available, which, of course, was very popular.

How open are the citizens of Zuglő to this issue? Besides such specific programmes, do they have an active relationship with the people with disabilities in the district?

Making contact doesn't happen automatically. We believe that the representatives of the majority society, in this case, us, need to 'push it', since, although integration in Hungary does work (many kindergartens and schools admit children with moderate disabilities, helped by peripatetic teachers), the majority of the looked-after children and young people live or study in segregated institutions, because they can get the necessary special development there, in proper circumstances. Undoubtedly, however, thus they become a bit 'locked up', which the institutions seek to counterbalance with various external programmes. We have already learnt that this will always require some exciting programme that appeals to them anyway. We applied the same approach to adults: we knew that Gastro Festival will attract many visitors, so they got involved in sensitisation unaware – they didn't feel forced to do so.

What were the lessons drawn from the conference itself? Are there any significant differences between the care systems of the countries involved?

We broke down the presentations to three areas: education, employment and EU funding programmes. We found that the educational system was well-organised everywhere: every child with a disability had access to the schooling opportunities they needed, from kindergarten to higher education. They can learn a trade, take the 'maturity' exam' or go to university. However, it also turned out that problems everywhere began afterwards, when people with disabilities need to go on to start their adult lives and manage on their own, getting a job and a home. Then they have less to rely on.

Assumably, however highly skilled people with disabilities are, they will always need some positive discrimination from the majority society in order to manage, since their integration will always require a little more attention.

That's true, but it doesn't mean at all that a company couldn't benefit from employing somebody with a reduced capacity to work. One of the participants told us, for example, that when they took on an autistic young man who needed help, within a few months they found that team spirit considerably improved, and attention and empathy towards each other increased among the staff. Interestingly,

menni. Ám az is kiderült, hogy a problémák mindenütt ezután kezdődnek, ott, ahol a sérült embernek ki kellene lépnie a felnőtt életbe, és ott önállóan boldogulnia: munkát vállalni, lakhatást teremteni. Itt már kevesebb a kapaszkodó.

Vélhetően bármilyen jól képzett is egy fogyatékkal élő személy, mindig szüksége lesz a többségi társadalom részéről némi pozitív diszkriminációra ahhoz, hogy boldogulni tudjon, hiszen az ő beilleszkedéséhez mindig kicsit több figyelem kell.

Ez igaz, de ez korántsem jelenti azt, hogy egy cég ne tudna profitálni abból, ha megváltozott munkaképességű személyt alkalmaz. Egy résztvevő például azt mesélte, hogy miután felvettek egy autista fiatal embert, akinek segítségre volt szüksége, pár hónapon belül azt tapasztalták, hogy ugrás-szerűen javult a csapatszellem, nőtt az egymás iránti figyelem és empátia a kollégák

között. Érdekes, hogy egyik vendégünk, a csehországi település alpolgármestere maga is vak, és azt mesélte, hogy bizony voltak nehézségei, mire elfogadták. Vannak pozitív példák, de sajnos nem ez az általános. Sok cég vezetése sajnos el sem jut addig, hogy megtapasztalhasa, mik lehetnek egy ilyen helyzet előnyei. Ami pedig az unióval kapcsolatos workshopot illeti: elsősorban arról esett szó, ki hogyan használja fel a kapott támogatásokat. Kiderült az is, hogy mindenütt másféle központi lehetőségek működnek, de összességében a szakemberek és civilek ugyanazokkal a kihívásokkal küzdenek, és jó, hogy itt hallhattak egymásról.

Ők maguk visszajeleztek már? Kiderült, hogy számukra hasznos volt-e a program, mi maradt meg bennük?

Fontosnak tartjuk, hogy legyen visszajelzés, ezért kiküldtünk kérdőíveket, melyekre még várjuk a válaszokat. Számunkra azonban

már most is van tanulság: legközelebb megpróbáljuk kétnaposra tervezni a rendezvényt, hiszen nagyon feszített volt a tempó, és szeretnénk volna, ha mindenki szót kaphat. És bár a vendégek nagyon élvezték a programokat, a végére igencsak elfáradtak. Mi úgy gondoljuk, a legfontosabb az, hogy nálunk kapcsolatba kerülhettek egymással a különféle országokból érkezettek. Hogy hogyan használják ki az ebből adódó rengeteg lehetőséget, az már rajtuk múlik. •

KEMPF ZITA

one of our guests, the Deputy Mayor of the Czech town is blind himself, and he told us that he did have to overcome difficulties to have himself accepted. There are some positive examples, too, but unfortunately, they're not common. The leaders of many companies never get to the point where they find out about the benefits of such a situation. And as for the EU-related workshop, it was mainly about how beneficiaries used the funding they got. We also learnt that, although the opportunities provided centrally were different everywhere, professionals and the civil society faced the same challenges, and were glad to hear about each other here.

Have you got any feedback from them? Have you found out whether the programme has been useful to them and how they've benefitted from it?

We consider feedbacks very important, so we've sent questionnaires to them and are

still waiting for the responses. However, we've already drawn some lessons: next time, we'll try to make it a two-day event, because it was very fast-paced and we wanted everybody to get a chance to speak. And although our guests thoroughly enjoyed the programmes, they were exhausted by the time they finished. We think the most important thing is that we enabled those coming from various countries to make contact. Now it's up to them to find out how to take advantage of the multitude of opportunities which arise. •

Interview: ZITA KEMPF

KÖZÜGYEK MEGOLDÁSA KÖZÖSEN

Diákok készülnek az aktív állampolgárságra

BUDAPEST FŐVÁROS X. KERÜLET
KŐBÁNYAI ÖNKORMÁNYZAT
Civil Kurázi Európában

testvérváros

2016

A helyi kórház hiánya, a munkalehetőségek beszűkülése vagy a fiatalok alkohol- és drogfogyasztása nem tipikusan olyan ügyek, amelyek megoldását középiskolás diákokra szokták bízni. Pedig őket is érdeklik a fajsúlyosabb problémák, és ha a megfelelő keretek biztosítottak, szívesen dolgoznak a megoldáson – derült ki a Civil Kurázi projekt megvalósítása során. A közügyek kezelésének kooperatív technikáit a Cikk Egyesület szervezésében gyakorolhatták hat ország diákjai. A projekt eredményeiről a szakmai vezető, Edényi Lászlót kérdeztük.

Mire bátorítja a fiatalokat a Civil Kurázi?

Aktív állampolgárságra szeretnénk ösztönözni a középiskolásokat, hogy szerepet vállaljanak azokban az ügyekben, amelyek problémásnak éreznek.

Milyen ügyek kerültek terítékre a projekt keretében?

Olyan helyi problémák, amelyeknek a diákok részesei, amelyek őket is érintik. Ha ezeket elkezdik feldolgozni, foglalkoznak velük, és szerepet vállalnak a megoldásukban, akkor annak fontos európai dimenziója van. Ugyanis a felelősségvállalás, a helyi közösségekért való kiállás aktív állampolgárságot eredményez. Az ügyek felvállalása és a problémák kezelése terén szerzett kompetenciák pedig túlmutatnak azon az egy ügyön, amit éppen megoldanak. A folyamat során elsajátítanak egy olyan gondolkodásmódot és olyan készségeket, amelyekkel egész életükben képesek lehetnek problémákat megoldani.

Miért pont a középiskolás korosztályt vonták be a projektbe?

Ők azok, akik a leginkább formálhatók ezen a területen. Emellett könnyebb megszólítani őket az iskolákon keresztül. A harmadik érv pedig az volt, hogy a Civil Kurázi projektben közreműködő kőbányai önkormányzatnak van egy hagyományos programja, egy úgynevezett testvérvárosi tábor, amelyben középiskolások vesznek részt. Erre a testvérvárosi találkozóra építettük mi a projektünket.

Kik vettek részt a szemléletformáló programban?

Öt testvérvárosból hívtunk meg vendégeket, illetve egy testvérvárosi közösség pluszban szerepelt a projektben, akik akkor még nem voltak ennek a kapcsolatnak a részesei, amikor a pályázatunk született, így ők az önkormányzat támogatásával vettek részt. Szlovákiai és erdélyi magyar, lengyel, cseh, görög és horvát diákok táboroztak együtt Balatonlelén. Olyan diákok, akik beszélnek angolul.

Hogyan kerültek kapcsolatba a fiatalok az ügyekkel?

Egy hónappal az augusztusi tábor előtt már leveleztünk a résztvevőkkel. Azt kértük tőlük, hogy készítsenek egy bemutatkozást, amiből a többiek megismerhetik majd a csapatot, az otthoni közösségüket, illetve a lakóhelyüket. A másik kérésünk pedig az volt, hogy hozzanak magukkal egy olyan problémát, ami őket is közvetlenül érinti, ami helyileg megoldásra vár, és amiben szeretnének előrelépni.

Solving Public Affairs Together

Students Preparing for Active Citizenship

The lack of a local hospital, the decreasing number of jobs available or alcohol and drug consumption among youth are not typically the issues left to secondary school students to solve; however, they, too, are interested in more serious issues, and if the appropriate circumstances are ensured, they gladly work on the solutions, as it turned out during the implementation of the Civil Courage project. Students from six countries were given an opportunity by Cikk (Article) Association to practice the cooperative techniques of managing public affairs. We asked specialist leader László Edényi about the project results.

What does Civil Courage encourage young people to do?

We seek to encourage secondary school students to become active citizens and assume a role in matters that they find problematic.

What issues did the project address?

Local issues which the students are part of and affected by. If they begin to work on them, pay attention to them and assume a role in their solution, then it has

an important European dimension. It is because assuming responsibility and standing up for local communities leads to active citizenship. And the competences gained in the field of taking on issues and handling problems go beyond that one single case they're just trying to solve. During this process, they acquire a way of thinking and skills which may help them solve problems throughout their lives.

Why did you choose to involve secondary school students in the project?

They're the ones who can be most easily shaped in this field. Also, they're easier to address through schools. And the third reason was that the Municipality of Kőbánya, a partner in the Civil Courage project, has a traditional programme, a so-called 'town twinning camp', organised for secondary school students. Our project was built on that town twinning citizens' meeting.

Who were the participants of the attitude-shaping programme?

We invited guests from five twinned towns, and added one extra twinned town community to the project, who had not been involved in this partnership at the time

Town twinning

when we applied, so they participated with support from the municipality. Hungarian students from Slovakia and Transylvania, as well as Polish, Czech, Greek and Croatian students camped together in Balatonlelle. These students all spoke English.

How did the students get involved in the issues?

We had corresponded with the participants one month before the August camp. We asked them to prepare an introduction to make the others familiar with the team, their local communities and the places where they lived. Our other request was to bring along an issue which directly affected them, too, which needed a local solution and in which they wanted to make progress.

What were the steps of discussing the matters brought from home?

The meeting was held in Budapest, where we waited until all the participating teams arrived, and then we travelled to the camp of the municipality in Balatonlelle by bus. Once there, each community and town introduced themselves first, and then they described the selected local issues. That was done in various ways, using illustration, role-plays or presentation.

Milyen lépésekben történt az otthonról hozott ügyek megvitatása?

Budapesten volt a találkozó, ott vártuk össze a részt vevő csoportokat, utána busszal utaztunk le Balatonlellére, az önkormányzat táborhelyére. Itt először a közösségeknek és az egyes városoknak a bemutatkozása következett, utána a kiválasztott helyi problémák ismertetése. Ez különböző módon történhetett, például tablón, szerepjáték vagy prezentáció segítségével. Külön örültünk, hogy nem mindenki prezentációval készült, nagyon változatos módszerekkel mutatták be a helyi problémákat.

A következő programot az volt, hogy csoportpárokat alkottunk nyelvi-kulturális kapcsolatok alapján. Így került össze a felvidéki Párkányról, illetve a székelyföldi Balánbányáról érkezett csapat, akik magyarul tudtak kommunikálni. A másik pár a lengyel Jaroslaw és a cseh Letovice volt, ők a szláv nyelvek hasonlóságai alapján elég jól elboldogultak az anyanyelvükön. A harmadik csoportot a Litochoróból érkezett görögök és a Vinkovci városát képviselő horvátok alkották, ők angolul beszéltek. A csoportoknak az volt a feladata, hogy beszélgessenek az adott témáról, dolgozzák fel, és adjanak javaslatot egymásnak a megoldásra.

Milyen ügyek kerültek a fiatalok figyelmének fókuszába?

A horvátoknál a kerékpárutak hiánya, a görögöknél a szemétszállítás anomáliái, ami veszélyezteti a turizmust, illetve az élővilágot. A balánbányaiak a munkalehetőségek

hiányát szeretnék enyhíteni, ami miatt sokan elköltöznek a településről. A párkányiak gondolja, hogy a legközelebbi kórház ötven kilométerre van tőlük, és ez nagyon nehézkessé teszi az egészségügyi ellátást. A cseheket a fiatalok devianciái foglalkoztatják: sokan használnak drogokat, illetve fogyasztanak alkoholt közterületeken, ami nyilvánvaló egészségügyi károk mellett közfelháborodást kelt. A lengyel csapat pedig a jelbeszéd nem ismeretét és a siketek ebből fakadó nehézségeit emelte ki.

Hogyan dolgozták fel egymás témáit a csoportok?

Először közösen megvittatták, hogy náluk az adott kérdést hogyan kezelik, és hogy van-e valamilyen mintájuk arra, hogyan lehet ezeket a problémákat megoldani. A következő napon összeállítottak egy megoldási javaslatot. Annak részeként készítettek egy akciótervet is, amelynek segítségével megtervezték, hogyan lehet elkezdni a probléma megoldását.

A következő lépésben a javaslatot kellett prezentálni, ami minden csoport részéről 10-15 percig tartott, így született egy hosszú bemutató. Egymás munkáját is értékelniük kellett, abból a szempontból is, hogy mennyire jelent megoldást a készített javaslat, illetve hogy mennyire volt érthető, hatékony a szemléltetés.

Komoly munkát végeztek a diákok?

Ők többször úgy érezték, hogy ez szinte játék, de szerintem véresen komoly dologról

van szó. Ha nem segítjük a problémamegoldó gondolkodás elterjedését, illetve nem népszerűsítjük a helyi ügyekért való kiállást, akkor az a gondolkodás alakul ki, hogy mindenről más tehet és nekünk semmi dolgunk sincs. Ez a passzív attitűd sajnos nagyon sok helyen jelen van Magyarországon is. A csapatok nagyon magas szintű munkát végeztek, és látszik, hogy már középiskolás korban képesek komplex módon látni az egyes problémákat.

Természetesen a szakmai program mellett számos szabadidős tevékenységben vettek részt a diákok. Megismerték a Balaton déli partjának egy szakaszát, városismereti játékot játszottunk velük, boboztak, falmászás volt, kirándulás Tihanyba, és persze nem maradhatott el a strandolás sem.

Őn mit tart a projekt legfontosabb hozadékának?

A legfontosabb, hogy egyrészt aktív szerepvállalásra ösztönözzük a résztvevőket, másrészt egy gondolkodásmódot próbálunk kialakítani. Az is lényeges, hogy mindeközben interkulturális kapcsolatok születnek, a különböző helyekről származó fiatalok megismerkednek egymással és a többiek problémakezelési stratégiáival. Ezek együtt a legnagyobb eredmények. Jövőre is szeretnénk folytatni ezt a programot, nem biztos, hogy teljesen ugyanezen tematika mentén, de hasonló módon, tevékeny táborozással szeretnénk megvalósítani. •

FÖLDVÁRY MÓNIKA

We were particularly glad to see that it wasn't all presentations, and local issues were presented in very varied ways.

The next programme element was to form team pairs based on linguistic and cultural similarities. That was how, for example, the team from Párkány (Stúrovo), Slovakia, was paired with Balánbánya (Balan), Székely Land, who could speak Hungarian as a common language. The other couple was Jaroslaw, Poland, and the Czech Letovice; due to the similarities between Slavic languages, they managed quite well in their mother tongues. The third group included Greeks from Litochoro and Croatians from Vinkovci, who spoke English. The groups needed to discuss and work on a particular topic, and make suggestions on how to solve the problems.

What issues did the students focus on?

For the Croatians, it was the lack of bikeways, whereas the Greeks focused on the anomalies of waste disposal, putting tourism and nature at risk. Those from Balánbánya would like to ease the shortage of job opportunities, which caused many to leave the town. The students from Párkány were concerned that the nearest hospital was 50 kilometres away from them, making healthcare very difficult. The Czechs were concerned about young people's deviancies: many use drugs or consume alcohol in public spaces, which, besides the obvious health damages, also causes public indignation. The Polish group highlighted

the lack of sign language skills and the difficulties of deaf people arising from that.

How did the groups adapt each other's topics?

First they had a joint discussion on how the given issue was handled in their own respective countries, and whether they had any examples for how these problems can be solved. Then next day, they worked out a proposal for the solution. As a part of that, they also prepared an action plan to help them elaborate how problem-solving should begin.

The next step was to present the proposal. That could be done in various ways, for example by illustrating the solution through drawings on a board. Each presentation was 10-15 minutes long; thus, a long presentation was compiled. They also needed to assess each other's work in terms of the extent to which their proposal offered a real solution, and how clear and effective the illustration was.

Was it serious work that the students did?

They often felt it was almost just a game, but I think what they did was dead serious. If we don't promote a problem-solving attitude and standing up for local issues, then the prevailing thinking will be that everybody else is to blame for everything and we have nothing to do. Unfortunately, this passive attitude is rather widespread in Hungary, too. The teams performed at very high standards, and apparently, they

can approach certain issues in a complex manner already in their secondary school years.

Of course, besides the specialised programme, the students also engaged in various leisure activities. They discovered a section of the south shore of Lake Balaton, played a quiz game about their towns, took a summer bobsled ride, tried indoor climbing, visited Tihany, and of course, they couldn't miss out on going to the beach, either.

What do you consider the most important benefit of the project?

The most important thing is that, on the one hand, we encourage participants' active involvement, and, on the other hand, we try to develop a certain attitude. It's also important that, meanwhile, intercultural relationships are born, and young people from various backgrounds get to know each other and the others' problem management strategies. These things together represent the greatest achievements. We would like to continue the programme next year, and although not necessarily with the same focus, but in a similar manner, organising a camp. •

Interview: FÖLDVÁRY MÓNIKA

TÖBB MINT TÁBOR

ÁLOMALAPÍTÁS EURÓPÁBAN
„CSEPP A TENGERBEN”
Állami Gondozott Fogvatékos
Gyermekekért Alapítvány
testvérváros
2015

A magyar állam gondoskodik arról, akiről szülei bármilyen okból kifolyólag nem tudnak. Ad számukra lakhatást, oktatást, ételt, ruhát. Ám van, amiből igen szűkösen képes juttatni: szeretetből és odafigyelésből. Régi gond, hogy amikor ezek a gyerekek „felnőtté” válnak, és kikerülnek az ellátórendszerből, talán még inkább magukra maradnak, mint intézményi létük előtt. Nem tudják, mit akarnak kezdeni az életükkel, és azt sem, hogy azt hogyan tegyék. Ebben igyekszik segíteni a Csepp a Tengerben Alapítvány – legutóbb az Európa a polgárokért program adta lehetőségekkel. Restár Zsófiával, az alapítvány önkéntesével és projektmenedzserével beszélgettünk.

Az alapítvány munkája egy pilisi gyermekotthonban kezdődött, és úgy tudom, ma is ott koncentrálódik. Mióta segítitek önkéntesként az ott élő fiatalokat?

A szervezetünk immár több évtizede, 1997 óta foglalkozik 6-18 éves állami gondozott gyerekekkel, magam pedig hat éve. Mindenki – körülbelül huszonöt tag – önkéntes alapon van itt. Időnként cserélődnek emberek, de olyan is van, aki egyetemistaként kezdte, és ma már több gyermekes anyja. Jellemző, hogy aki ebbe bevonódik, az nagyon nehezen szakad ki, ha más nem, egy-egy kisgyereket támogat, egy bizonyos programot szervez rendszeresen, esetleg adakozik.

Mi az, amit ti tudtok hozzátenni a hivatásos nevelők munkájához?

A gyermekotthonokban a kicsik ételt kapnak, fedeleket a fejük fölé, és iskolába járhatnak. Ami nagyszerű dolog, de ennyiben össze is foglalható mindaz, amiben részesülnek.

A lelki dolgokban viszont igencsak hiányt szenvednek. Mi fel sem fogjuk, milyen élet lehet ez, hiszen születésünktől kezdve van valaki, aki figyel ránk, bátorít, tanít, nevel, szeret, és ott van mint minta. Nekik mindez hiányzik, és az így szerzett erkölcsi, lelki alapokat nagyon nehéz a későbbiekben pótolni. Mi a jelenlétünket tudjuk adni nekik, azt, hogy figyelünk rájuk; csak rájuk figyelünk.

Mi vezetett odáig, hogy egy tábor szervezésére pályázzatok az Európa a polgárokért programban?

Sokat jártunk ebbe a bizonyos pilisi otthonba, ahol mintegy kilencven gyermek él, később pedig más, környékbeli intézményekbe is. Aki tudott, az hetente ment, mások kéthetente vagy havonta, ahogy az életük engedte. Ám egy idő után azt láttuk, hogy nem elég, ha odamegyünk, és programokat szervezünk. A kisiklott sorsokat szeretnénk valahogy megfogni, még ott, ahol a krízis kezdődik. A tipikus az, hogy ezek a

MORE THAN A CAMP

The state in Hungary takes care of children whose parents are unable to do so for some reasons. It provides them accommodation, education, food and clothing. However, there is something it only has a limited supply of: love and caring. It has been a long-standing problem that when these children become 'adults' and get out of the social care system, they become perhaps even more helpless than before their years spent within the institution. They don't know what to do with their lives or how to do it. That is where Csepp a Tengerben (Drop in the Sea) Foundation tries to help them – recently through the opportunities provided by the Europe for Citizens programme. We talked to Zsófia Restár, the Foundation's volunteer and project manager.

The Foundation's work began at a children's home in Pilis, and as far as I know, it's still concentrated there. How long have you been helping the young residents as volunteers?

Our organisation has been working with children of 6-18 in state custody since 1997; I've been doing it for six years. All

Town twinning

the members – about 25 – are volunteers. Sometimes people come and go, but there's also a member who started here as a university student and is now a mother with children. Typically, those who get involved in this find it hard to leave completely; they will at least continue to support one or two children, regularly organise one particular programme or give donations.

What is it that you can add to the work of childcare professionals?

In children's homes, the little ones are given food, they have somewhere to live and they can go to school. That's a great thing, but it about sums up all that they get. They are, however, in a bad need of emotions. We can't even imagine the kind of life they have, since most of us have had someone around us since birth to take care of us, to encourage, teach, educate and love us, and to be there as a role model. They miss all that, and the moral and psychological foundations thus acquired are very hard to make up for. We can give them our presence and our attention; they get our exclusive attention.

What led you to applying for organising a camp within the Europe for Citizens programme?

We frequently visited that particular children's home in Pilis, giving home to about 90 children, and later other institutions in the area, too. Those who could, visited them weekly, while others went there every two weeks or monthly, as their lives allowed them to. After a while, however, we found that it was not enough just to go there and organise programmes. We want to get a grip on derailed lives, at the very point where the crisis begins. Typically, these children rebel. Nine out of ten want to leave the children's home as soon as possible, because they long for freedom. However, they live a very secluded life, and they don't see other sides of the outer world, its dangers or, for that matter, duties. Besides, neither do they have such practical skills or knowledge required for an independent life as how to buy a railway ticket or how much it costs to rent a flat. We wanted to tell them all that, and, most of all, talk about how they can have a chance to manage and get a job.

gyerekek lázadnak. Tízből kilenc szeretné mielőbb elhagyni az otthont, mert nagyon vágnak a szabadságra. Ám nagyon elzártnak élnék, és a kinti világból nem látnak mást, nem látják a veszélyeit, vagy épp a kötelezettségeket. Ezen kívül az önálló élethez szükséges olyan praktikus tudásuk sincs meg, hogy miként kell vonatjegyet venni, vagy mennyibe kerül egy albérlet. Mindezeket szeretnénk volna elmondani nekik, és elsősorban arról beszélgetni, hogyan lesz esélyük boldogulni, munkához jutni. Úgy gondoltuk, egy intenzív, aktív együttlét lesz erre a legjobb forma, ezért egy nyári táborban gondolkodtunk.

A nyári táborokról nem a tudatos jövőtervezés jut az ember eszébe, inkább a gondtalan szórakozás.

Nem egy hagyományos tábort kell elképzelni. Elég, ha már csak abba belegondolunk, hogy ezek a tinik nyolcan-tízen élnek egy lakásotthonban, közös az alvás, az evések, a nagymosás... Az egész életük olyan, mint egy tábor. Ezért ezt az egy hetet próbáltuk úgy kitalálni, hogy egyáltalán ne táborra, inkább egy családi együttlétre hasonlítson, kevés szabállyal.

Mentek velük a nevelők is?

Igen, és ez jó döntésnek bizonyult. Az utolsó napokban a gyerekek elmondták, hogy egyre jobb a viszonyuk a nevelőkkel. Ugyanis a felnőttek láttak egy másféle bánásmódot, azt, hogy nem csak fegyelmezve lehet beszélgetni a gyerekekkel, hanem partnerként is. Ők pedig érzik a bizalmat, és az az érdekes, hogy nem élnek vissza vele. Mi egyébként igyekszünk tisztelettel viszonyulni az ott dolgozókhoz, hiszen tudjuk, milyen nehéz ez. Egy felnőtt nevel nyolc gyereket úgy, hogy neki kell főzni, mosni is, és nem tudom hibáztatni, ha már nincs ereje kedvesnek lenni, egyesével odafigyelni mindenkire. Ők egyébként a megismerkedésükkor elég tartózkodóan viszonyultak hozzánk, hiszen mi vittünk mindent, ami móka, kacagás, szabadidős program... Tudom, hogy nem szerencsés ez a leosztás, de a gyerekek szempontjából mindegy, hogy ki, de valaki adja meg ezeket is, az a lényeg.

Balatonakalin, mintegy százas létszámmal valósult meg a tervezett tábor.

Hogyan zajlott?

A nyolc nap központi témája a jövő volt, egészen pontosan az Európa különböző

We thought the best way to do that would be to spend time intensively and actively together, and we came up with the idea of a summer camp.

Summer camps are usually associated with carefree fun, rather than conscious planning for the future.

You shouldn't think in terms of a conventional camp. It's enough to remind yourself that these teenagers need to share a home with 8-10 others, where they sleep, eat or wash clothes together... Their entire life is like a camp. So we tried to make this one week resemble a family get-together with few rules, and not a camp at all.

Were they also accompanied by the care staff?

Yes, they were, which proved a good decision. During the last days, the children told us that their relationship with the staff was improving. That was because the adults could see a different approach to talking to the children – not as an authority but as partners. In return, they can feel the trust and, interestingly, they don't abuse our trust. Otherwise, we try to relate respectfully to the staff, because

we know how hard it is for them. One adult takes care of eight children, having to cook for them and wash their clothes, and I really can't blame them when they don't have any strength left to be nice and give individual attention to each one of them. They were rather reserved with us when we met, because we'd brought everything that was fun, laughter and leisure programmes... I know it's not quite fair to them, but from the children's point of view, it doesn't matter who gives them these things; what matters is that they get them.

The camp you'd planned was finally organised in Balatonakali, with about a hundred participants. How did it go?

The central theme of the eight days was future, to be exact, the future of children in care in various European countries, as we had participants from children's homes in Slovakia, Serbia and Transylvania. We sought answers to issues such as vocational opportunities at home and abroad, popular trades in various countries of Europe, trends in starting a family, and we also addressed common practical issues. During the meeting, the participants were guided through

an 'Interactive Career Casting'. We organised a series of presentations, a board game designing workshop and visits to local enterprises, such as a goat farm, a herbal enterprise or a winery. The children in care and their caregivers attended a psychodrama session held by a psychologist and a playback theatre performance. With all these programmes, we managed to open doors inside the young people's heads and make them realise that they, too, were valuable citizens of Europe, and that their own future and Europe's future were connected.

But did they have some free time, too?

Of course; they swam in Lake Balaton, visited an adventure park and went on a bicycle tour; these were all great experiences for them, which some of them had never had before. It's shocking, but for many of them conversation itself was also such experience. There was someone who said that no one ever

országában élő állami gondozottak jövője, hiszen eljöttek gyerekek felvidéki, szerbiai és erdélyi partnerotthonokból is. Olyan kérdésekre kerestük a választ, mint szakmai lehetőségek otthon és külföldön, divatos szakmák Európa különböző országában, családalapítási trendek, valamint foglalkoztunk a mindennapok praktikumával is. A találkozó alatt a meghívottakat egy „Interaktív Karrier Castingon” vezettük végig. Előadássorozatot, társasjátékkészítő workshopot, helyi vállalkozások - kecskefarm, gyógynövény, borászat – látogatását szerveztük meg. Pszichológus vezetésével pszichodráma foglalkozáson és playback színházi előadáson vettek részt az állami gondozott fiatalok és nevelőik. Mindezzel sikeresen nyitottunk ki ajtókat a fiatalok fejében, rádöbentettük őket arra, hogy ők is Európa értékes tagjai, és hogy az ő jövőjük és Európa jövője összefügg.

Maradt azért kötetlen idejük is?

Persze, fürödtek a Balatonban, jártunk kalandparkban és biciklitúrán: ezek mind nagy élmények voltak számukra, némelyiküknek ilyesmiben még soha nem volt részük.

Megdöbentő, de maga a beszélgetés is ilyen volt sokaknak. Volt, aki azt mondta, tőle még soha senki nem kérdezte meg, mi szeretne lenni. Emiatt nem indultak könnyen a kiscsoportos beszélgetések, de aztán nagyon belelendültek. Beszéltünk a nem kívánt terhességről, a külföldi munkavállalásról, és általában arról, hogy munka nélkül nem lesz eredmény: tanulni és dolgozni kell.

Mit mondanak a fiatalok, hogyan érezték magukat?

Nagyon jól. Ez alatt a nyolc nap alatt talán több figyelem jutott nekik, mint egy teljes év alatt. Egymással is jól kijöttek. Jó volt, hogy látták, a külföldi kortársaik is hasonló problémákkal küzdenek. De úgy gondolom, a fő eredmény a tudásbővítés és a tudatosság lett. Ők sokszor belesüppednek az önsajnálatba, azt hangoztatják, hogy úgysem kellene senkinek. Tudatosítottuk bennük, hogy ők nagyon is fontosak. Lehet, hogy nincs ott minden nap anya és apa, sőt, talán nem is lesz soha, de akkor maguknak legyenek annyira fontosak, hogy foglalkoznak ezekkel a dolgokkal. Nem tudunk mellettük lenni minden nap, és nem tudjuk megváltani senki életét, de legalább tudunk adni szép gyerekkori emlékeket, önbizalmat, bátorítást. Ami lehet, hogy csak húsz év múlva, de egyszer fontossá válik majd. •

KEMPF ZITA

had asked him before what he wanted to be. All that made the talks in small groups difficult to begin, but they soon got the hang of it. We talked about unintended pregnancy, finding employment abroad, and generally about the fact that achievement requires effort: you need to learn and work.

How did the young people say they felt?

They had a great time. During those eight days they may have been given more attention than in a whole year. They also got on well with each other. It was useful for them to see that their foreign peers were struggling with similar difficulties. But I think the main achievements were the new knowledge and awareness. They often sink in self-pity and keep saying that on one needs them, anyway. We made them aware that they, too, were very important. Mum and dad may not be there every day, and may never be, but then they should be important enough for themselves to pay attention to these things. We can't be near them every day and can't change anyone's life, but at least we can give them some nice childhood memories, self-confidence and encouragement. It may take twenty years, but one day it will become important. •

Interview: ZITA KEMPF

EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM

Nyertes magyar projektek, 2014:

- Testvérvárosi program: 52 PROJEKT**
- Városok hálózatai: 4 PROJEKT**
- Civil társadalmi projektek: 2 PROJEKT**

Emellett:

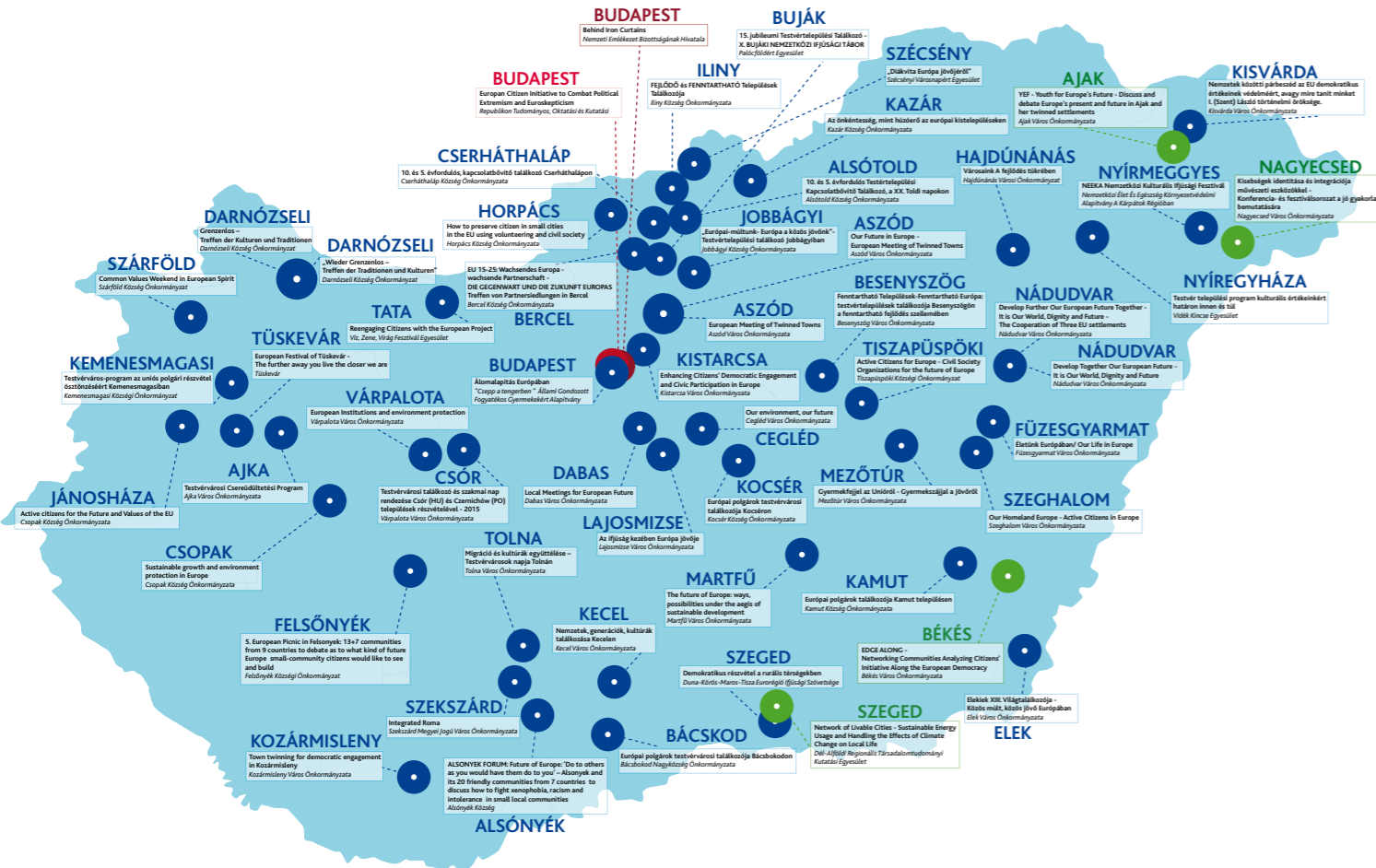
Magyar partnerek nyertes külföldi projekteken, 2014

215
VÁROS

114
PROJEKT

EURÓPA A POLGÁROKÉRT PROGRAM

Nyertes magyar projektek, 2015:

-
 Testvérvárosi program: **51** projekt
-
 Városok hálózatai: **4** projekt
-
 Civil társadalmi projekt: **1** projekt
-
 Európai emlékezet: **1** projekt

EMELLETT:

Magyar partnerek nyertes külföldi projekteken, 2015:

140 város	91 projekt
-----------	------------

Magyar partnerek nyertes hazai projekteken, 2015:

16 város

